

Warszawa, 3 października 2018 r.

Ministerstwo Edukacji Narodowej
Departament Wychowania i Kształcenia Integracyjnego
al. J.Ch. Szucha 25, 00-918 Warszawa

Szanowni Państwo,

W odpowiedzi na wiadomość e-mailową Ministerstwa Edukacji Narodowej z dnia 2 października 2018 r. z prośbą o odniesienie się do informacji medialnych dotyczących realizacji programu profilaktycznego w szkole pn. „Archipelag Skarbów”, uprzejmie informujemy zgodnie z przekazany wczoraj oświadczeniem, że publikacja „Życie na maksa. Poradnik uczuciowo-seksualny” nie jest i nigdy nie była dopuszczona do upowszechniania w trakcie rekomendowanego programu profilaktycznego Archipelag Skarbów. Ponad trzy lata temu zwrócono się do Instytutu Profilaktyki Zintegrowanej (IPZIN) z pytaniem czy publikacja ta mogłaby być rozdawana jako jeden z prezentów dla uczniów angażujących się w ćwiczenia podczas warsztatów. Instytut wydał jednoznacznie negatywną opinię wskazując na antyprofilaktyczne, szkodliwe fragmenty zawarte w tej publikacji.

Opisany przez Gazetę Wyborczą przypadek jest przejawem nie zastosowania się jednego z realizatorów programu do zaleceń IPZIN. Wobec osoby, która mimo jednoznacznie negatywnej opinii Instytutu o tej publikacji dopuściła się naruszenia zasad, wyciągnięte zostaną konsekwencje natury dyscyplinarnej.

Przywoływane w mediach cytaty z tej książki są skandaliczne oraz stoją w jawnej sprzeczności z przekazem programu, który motywuje dziewczęta do tego, aby żądały szacunku ze strony mężczyzn, uczy asertywności i zdecydowanego stawiania granic, a chłopców uczy szacunku dla kobiet. Znamy liczne przykłady sytuacji, gdy dzięki uczestnictwu w naszym programie dziewczęta zagrożone wykorzystaniem seksualnym zrozumiały, że mają prawo i powinny się w takiej sytuacji bronić. Dzięki programowi wiele skrzywdzonych dziewcząt podjęło decyzję o skorzystaniu z profesjonalnej pomocy psychologicznej.

Jednocześnie pragniemy wyrazić oburzenie na naruszenie etyki dziennikarskiej i manipulowanie informacjami, z których dla postronnych obserwatorów może wynikać że publikacja ta stanowi element programu lub jest jego składową.

Program profilaktyczny Archipelag Skarbów jest oparty na naukowych podstawach teoretycznych, wykorzystuje skuteczne strategie profilaktyczne, ma ściśle określone standardy realizacji.

Badania ewaluacyjne nad skutecznością programu Archipelag Skarbów zostały przeprowadzone w latach 2007-2008 (patrz: Grzelak, 2009) we współpracy z PARPA, ORE i KC ds. AIDS zgodnie z zasadami badań ewaluacyjnych (udział grupy kontrolnej, losowy dobór klas do grup badanych, 3 etapy badań, procedura double-blind). W badaniach wzięło udział 1300 gimnazjalistów i wykazały jednoznacznie pozytywny wpływ programu w zakresie ograniczenia zachowań ryzykownych i problemów młodzieży (wpływ ten mierzono porównując wynik badań grupy objętej programem i grupy kontrolnej w trzech etapach badań: przed programem, miesiąc po jego zakończeniu i pół roku po jego zakończeniu).

W trosce o wysoki standard realizacji programu, Instytut Profilaktyki Zintegrowanej monitoruje realizację programu poprzez cykliczne wizyty na realizacjach programu, gromadzenie szczegółowych sprawozdań po każdej realizacji oraz wyników ankiet na temat programu, w których młodzież, rodzice i nauczyciele uczestniczący w programie lub towarzyszącym mu spotkaniu dla rodziców i szkoleniu dla rady pedagogicznej wyrażają opinie na temat programu. Instytut zbiera dane zarówno na etapie przygotowania ekipy trenerów do realizacji programu w konkretnej szkole, jak również w trakcie przebiegu programu i po zakończeniu oddziaływań w szkole. Ankiety wypełniane przez rodziców, nauczycieli i pedagoga wskazują na wysoki poziom satysfakcji ze współpracy i zakresu oddziaływania. Wyniki ankiet zbieranych po każdej realizacji programu od młodzieży, rodziców i nauczycieli potwierdzają, że Archipelag Skarbów dobrze wpisuje się w szkolny program wychowawczo-profilaktyczny oraz że spełnia oczekiwania rodziców i wspiera w ich zadaniach. Program jest odbierany przez rodziców i nauczycieli jako bardzo ważne wsparcie w wychowaniu. W roku szkolnym 2016/2017 średnia ocen programu Archipelag Skarbów wyniosła (w skali od 1 do 6): 4,84 ocena młodzieży, 5,49 ocena rodziców, 5,64 ocena nauczycieli, a w danym roku szkolnym wzięło w nim udział 39 381 gimnazjalistów i uczniów szkół ponadgimnazjalnych, 10 573 rodziców i 5 346 nauczycieli. Średnia ocen z innych lat była na podobnym wysokim poziomie.

Wszyscy trenerzy programu Archipelag Skarbów są szkoleni pod nadzorem formalnym i merytorycznym Instytutu Profilaktyki Zintegrowanej. Aktualnie jest ich 65. Szkolenie ma bardzo intensywny (ponad 160 godzin) i w znacznym stopniu zindywidualizowany charakter. Szkolenie teoretyczne (obecnie 30 godzin) i praktyczne (około 140 godzin) jest zakończone wymagającym egzaminem teoretycznym i praktycznym. Kierownik Szkolenia, który odpowiada za jakość całego procesu szkoleniowego nadzoruje pracę Instruktorów programu, którzy są doświadczonymi trenerami i liderami programu. Rolą instruktora, obok szkolenia nowych trenerów i liderów programu, jest: dbanie o standardy jakości programu, superwizowanie i opiniowanie ekip w terenie, certyfikowanie nowych trenerów. Etap szkolenia praktycznego połączonego z pragmatycznym zastosowaniem podstaw teoretycznych przebiega przez 7-10 kolejnych realizacji Archipelagu Skarbów, na które osoba szkoląca się jeździ pod opieką instruktora. Cały proces szkoleniowy ma charakter zindywidualizowany i dostosowany do potrzeb oraz umiejętności szkolącego się trenera. Szkolenie praktyczne opiera się o relację tutorską między osobą szkolącą się a instruktorem. Po otrzymaniu certyfikatu trener ma obowiązek stale podnosić swoje kompetencje, dlatego zaleca się także, aby odbył dodatkowe warsztaty i szkolenia – w pierwszej kolejności Warsztat Umiejętności Trenerskich oraz Szkołę dla Rodziców i Wychowawców. Dodatkowo certyfikowany trener ma obowiązek uczestniczyć w dwóch superwizjach zewnętrznych w semestrze oraz uczestniczyć w corocznym ogólnopolskim zjeździe trenerów programu.

Przytaczamy te fakty, aby pokazać troskę o wysoką jakość programu, jego wieloletni dorobek, tysiące młodzieży objętej oddziaływaniami profilaktycznymi o potwierdzonej skuteczności, wysoki stopień zadowolenia rodziców i wychowawców po realizacji. Wyrażamy ubolewanie, że przez incydentalną nieodpowiedzialność jednej osoby nasz wieloletni dorobek i sukcesy programu Archipelag Skarbów są od 2 dwóch dni podważane w doniesieniach medialnych.

Z poważaniem,

dr Szymon Grzelak
Prezes Zarządu
Instytut Profilaktyki Zintegrowanej